

CZASOPISMO

poświęcone sprawom społeczno-gospodarczym
 a w szczególności

sprawom krajowego przemysłu i handlu

tudzież polityce agrarnej i handlowej.

Wychodzi we Lwowie dwa razy na miesiąc

w 3-ch oddziałach, z których 2-gi stanowi

„**Organ kraj. Tow. kupców i przemysłowców**“.

Przy „Dźwigni“ wychodzą stałe dodatki miesięczne:

„**Szkolnictwo przemysłowe i handlowe**“ i „**Przemysł skórzany**“

tudzież dodatki okolicznościowe.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor **Zygmunt Korosteński.**

Lwów, 10. Czerwca 1895.

Nr. 10. — Czerwiec.

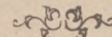
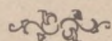
Administracya

we Lwowie, Plac Maryacki
 liczba 8.

Rok II. 1895.

Redakcyja

we Lwowie Plac Maryacki
 liczba 8.

PRENUMERATA z PRZESYŁKĄ WYNOŚI:

	półrocznie	półrocznie	
W Austro-Węgrzech . . .	2 zł. w. a.	We Francyi i krajach unii laelińskiej	5 fr.
„ Rosyi pod kowertą . . .	2 rs. 50 k	„ Stanach Zjednoczon . . .	1 dol.
„ Niemczech	4 marki		

Zeszyty pojedyncze do nabycia w biurach gazet i księgarniach po 15 ct.

OGŁOSZENIA PRZYJMUJE ADMINISTRACYJA

za opłatą: za całą stronicę 16 zł., — za 1/2 str. 8 zł., — za
 1/4 str. 4 zł., — za 1/8 str. 2 zł., — za 1/16 str. 1 zł., — za 1/32 50 ct.
 Dla prenumeratorów i korespondentów „Dźwigni“, dla zamawiających więcej
 ogłoszeń, tudzież dla członków kraj. Tow. kupców i przemysłowców udziela
 się 25 do 50 procent opustu

TREŚĆ: Oddział I. — 1) Do Szanownych Czytelników! — 2) O przemyśle w Galicyi, Odczyt Prof. Br. Pawlenskigo. (C. d.)
 3) Z Towarzystwa zachęty przemysłu krajowego. — 4) Towaroznawstwo i higiena środków spożywczych, napisał Dr. M. D.
 Wąsowicz. (C. d.) — 5) Ogłoszenia. — 6) W dodatku *Biblioteka Dźwigni*“, zawierająca rozprawę p. t. »Potrzeba
 związków naszych towarzystw przemysłowych i handlowych, oraz wyższej organizacji stowarzyszeń naszych w ogóle. (Do-
 kończenie.)

Do Szanownych Czytelników.

Szanownym Prenumeratorom, którzy przy zbli-
 żającym się drugim półroczu pospieszili z odnowieniem
 prenumeraty — serdeczne przesyłamy **Bóg zapłać!**

Do Szanownych Czytelników zaś, którzy odbie-
 rają nasze przemysłowo-handlowe piśmko, zwracamy się
 z **uprzejmą prośbą**, aby byli łaskawci wpisać się
 również na listę naszych prenumeratorów, przez nadesła-
 nie prenumeraty za drugie półrocze t. j. 2 zł.,
 a w razie niższenia tylko 1 zł. 50 ct.

**Ktoby zaś z szanownych Czytelników
 nie chciał prenumerować, niech raczy zwró-
 cić nam Nr. 9 i 10. Ktoby tego nie uczynił będzie
 uważany za prenumeratora „Dźwigni“, po-
 cząwszy od 1-go lipca b. r., t. j. na 2-gie półro-
 cze 1895.**

Z wyrazami poważania i życzliwości

Administracya „Dźwigni“.

O przemyśle w Galicyi,

odczyt prof. Br. Pawlenskigo, wygłoszony w Tow.
 rękodzielniczem „Skala“.

(Ciąg dalszy).

Torfy strutyńskie¹⁾ przedstawiają wartość opałow¹⁾
 1,500.000 sagów drzewa; gdyby rocznie z nich otrzy-
 wano 15,000 ton cegiełek, to eksploatacyja trwałaby 150
 lat. Jeszcze bogatszy pokład torfu znajduje się w Du-
 blanach; mógłby on sam Lwów zasilać przez 1000 lat
 opalem. Krajowe biuro melioracyjne wykazuje, że Gali-
 cyja posiada przeszło 100,000 morgów torfowisk, zatem
 olbrzymi zapas materiału opałowego. Nie marzmy o
 wyrobie wódki z torfu, ale o jego eksploatacyi na opał
 pomyślmy na seryo. Kolej państwowa w Galicyi zużywa
 170,000 ton węgla za sumę 1,300.000 złr. Tona węgla
 = 1,360 kg. torfu strutyńskiego; gdyby węgiel zastą-
 piono na kolei przez torf, gdyby tonę torfu płacono po
 5 zł. wtedy kolej sama zyskałaby rocznie 204.000 zł.,
 prócz innych jeszcze korzyści.

¹⁾ Stan. Dzbański. Eksploatacyja torfowisk. Lwów 1894. Jan
 Blauth: „O torfach“. „Ekon. polski“ 1894. 153.

Górnictwo rud przedstawia się bardzo ubogiem w Galicyi. Rud żelaznych wydobyto w 1893 r. razem 85,641 ctn. m. wartości 17,405 zł., rud ołowianych 9,346 ctn. m. wart. 33,233 zł., rud cynkowych 96,82 ctn. metr. wartości 51,859 zł. Wytopione z tych materiałów metale przedstawiają sumaryczną wartość = 617,893 zł. Górnictwo rud zatrudnia 3,798 robotników, przeróbka rud w fabrykach 559 rob. łącznie = 4357 ludzi.

Całe zatem dotychczasowe górnictwo nasze przedstawia się, jak następuje:

1.) Kopalnie i warzelnie soli 1,685 rob. wartość 8,602.202 zł., 2) nafta i ozokieryt 8,212 rob. wartość 4,251.502 zł., 3) kopalnie węgla [1893] 2,697 rob. wartość 1,388.616 zł., 4) inne działy górnictwa i hutn. 4,357 rob. wartość 617.893 zł. — razem 16,951 rob. — wartość 14,860.213 zł. (C. d. n.)

Oddział II. Organ krajowego Towarzystwa kupców i przemysłowców.

Z Towarz. zachęty przemysłu krajowego.

Z Towarzystwa zachęty przemysłu krajowego otrzymujemy następującą wiadomość: Komitet wykonawczy Towarzystwa zachęty przemysłu krajowego odbył swe posiedzenie dnia 19-go maja w gmachu Banku kredytowego pod przewodnictwem wiceprezesa Z. Marchwickiego i załatwił na niem kilka spraw ważniejszych.

Przedewszystkiem postanowiono, ażeby Towarzystwo zachęty przemysłu krajowego urządziło w związku z innymi Towarzystwami pokrewnymi gremialną wycieczkę na Wystawę do Poznania. W sprawie tej zostanie zwołaną wspólna konferencya. Ma ona uchwalić szczegółowe, a jak najkorzystniejsze warunki wycieczki, umożliwiające liczny udział mieszkańców Galicyi, którzy wywdzięczając się za przybycie Poznańczyków na Wystawę lwowską, powinni się tłumnie do Poznania wybrać i serdeczne związki braterskie odświeżyć.

Odstąpił natomiast Komitet od obesłania zbiorem niektórych okazów krajowego przemysłu wystawy rumuńskiej w Bukareszcie, zasiągnąwszy w tej mierze opinii c. k. austr. węgierskiego konsulatu. Chętnych do obesłania wystawy zgłosiło się zresztą zbyt mało, ażeby można było poważniejszą zbiorową wystawę galicyjską urządzić.

Przy tej sposobności skonstatował Komitet, że bywają jednakże artykuły przemysłu krajowego, cieszące się niespodziewanym i bardzo dalekim eksportem, wytrzymujące z korzyścią dla producenta konkurencyę z wyrobami innych krajów, jeśli tylko wywóz na dobrych kombinacjach handlowych się opiera. — Sprawdzono mianowicie pomiędzy innymi, że jedna z galicyjskich fabryk mebli giętych wysłała swój wyrób do południowo-wschodniej Afryki, oraz do południowej i centralnej Ameryki i znajduje w tem swój rachunek.

Na podstawie referatu, opracowanego przez członka Komitetu inżyniera Józefa hr. Łubieńskiego, przyjął Komitet regulamin, dotyczący się urzędzenia i prowadzenia nieustającej Wystawy wzorów przemysłu krajowego.

Wnioski co do kosztów urzędzenia i wprowadzenia w życie tej ważnej dla przemysłu naszego instytucyi, zostaną niebawem głównemu Wydziałowi Towarzystwa przedstawione.

Liczba członków Towarzystwa wzrasta stale.

Jako członkowie założyciele z kwotą 100 zł. w. a. przystąpili w ostatnich czasach: Rady powiatowe w Borszczowie i Białej, Franciszek Gamski w Przemyślu, Jadwiga Biechońska w Zarnowcu, Magistraty miast Przemyśla i Krosna, c. k. uprz. Bank hipoteczny i gal. Bank kredytowy. — Wydział krajowy zasilił Towarzystwo za rok bieżący subwencją w kwocie 500 zł. w. a.

Skarbnik Towarzystwa p. Julian Schayer przedstawił, że fundusze Towarzystwa wynosiły łącznie 5,387 zł., z których 5,200 zł., deponowano na książeczkę wkładową Banku krajowego L. 9,155.

Towaroznawstwo i higiena środków spożywczych.

Napisał Dr. M. D. Wąsowicz.

(Ciąg dalszy).

Przez mielenie utracają atoli ziarna pewną część swych najpożywniejszych części, mianowicie stosunkowo wiele białka, znachodzącego się w glutenowej warstwie osłonki, która w postaci otręb bywa wydzielaną. To też każda mąka jest uboższą w białko, a bogatszą w skrobię, niżli ziarno, z którego sporządzoną została. Itak n. p. razowa mąka pszenna zawiera 13 00% białka i 70 40% węglowodanów, zaś bardzo delikatna — tylko 9 80% białka a 76 00% węglowodanów; razowa mąka żytna 12 00% białka i 75 00% węglowodanów, a najdelikatniejsza tylko 10 20% białka i 75 10% węglowodanów.

Z powyższego wynika, że otręby, tj. zewnętrzna osłonka zdrzewiałego włóknika zawierać muszą jeszcze dość ciał pożywnych — szczególnie białka. I tak średnio zawierają otręby pszenne: 13,60% białka, 4,00% tłuszczu, 5,00% skrobi i dekstryny, a 8,00% włóknika, zaś otręby żytnie: 14,00% białka, 3,40% tłuszczu, 58,00% skrobi i dekstryny i 10,00% włóknika.

Niekiedy też oddzielają tylko zewnętrzną część osłonki ziarna — to ostatnie albo tylko ogrubnie, albo wcale nie mieląc. W ten sposób utrzymujemy grysiki, krupki i krupy — używane szczególnie do zup. Z najwięcej używanych gatunków zawierają:

	białka	węglowodanów	włóknika
Grysik pszenny	10,43%	75,95%	0,22%
» jęczmienny	10,89 »	71,85 »	0,47 »
Krupki jęczmienne	11,25 »	70,64 »	0,54 »
» owsiane	14,29 »	65,73 »	2,24 »
Krupy greckie	10,71 »	70,12 »	1,04 »

Do kategorii krup należy także łuszczony ryż tj. ryż kupny. Wprawdzie zawiera on tylko 7,80% białka, nieznaczną ilość tłuszczu, 78,00% skrobi, dekstryny, gumy i cukru, ale zato tylko bardzo nieznaczne ślady włóknika; daje się więc użyć do przyrządzania najsmaczniejszych potraw. Tem tłómaczy się też okoliczność, dlaczego ryż należy do najbardziej rozpowszechnionych środków spożywczych. Wszakże wiemy, że w Japonii, Indyach i indyjskich wyspach dostarcza on co najmniej $\frac{3}{4}$ spożywanych potraw; w Europie południowej należy również do rzędu pokarmów codziennych, u nas tylko nie używają go w takiej ilości, jakby to sobie życzyć należało i jak na to zasługuje.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

(Dołączony dodatek).

Przy zamówieniu raczą P. T. interesanci powoływać się na „Dźwignię“.

KANTOR WYMIANY

c. k. up. gal. akc. Banku hipotecznego

Kupuje i sprzedaje wszelkiego rodzaju papiery wart. i monety po kursie dziennym najdokładniejsz. nie licząc żadnej prowizji

Jako dobrą i pewną lokację poleca

- 4 1/2 % listy hipoteczne
- 5 % listy hipoteczne premiovane
- 5 % „ „ bez premii
- 4 % listy Towarz. kredytowego ziemskiego
- 4 1/2 % „ Banku krajowego
- 4 % listy Banku krajowego
- 5 % obligacye komunalne Banku krajowego
- 4 1/2 % pożyczkę krajową galicyjską
- 4 % pożyczkę krajową galicyjską koronową
- 4 % pożyczkę propinacyjną galicyjską
- 5 % „ „ bukowińską
- 4 1/2 % pożyczkę węgierskiej kolei państwowej
- 4 1/2 % „ propinacyjną węgierską
- 4 % węgierskie obligacye indemnizacyjne,

które to papiery jako też inne Kantor wym. Banku hip. zawsze nabywa i sprzedaje po cenach najkorzystniejszych.

Uwaga: Kantor wymiany Banku hipotecznego przyjmuje od P. T. kupujących wszelkie **wylosowane, a już płatne miejscowe papiery wartościowe, tudzież zapadłe kupony za gotówkę, bez wszelkiego potrącenia, zaś zamiejscowe** jedynie za potrąceniem rzeczywistych kosztów.

Do efektów, u których wyczerpały się kupony, dostarcza nowych arkuszy kuponowych, za zwrotem kosztów, które sam ponosi.

Hotel George 3-3

pod firmą J. M. HOFFMANN założony w r. 1795, przy placu Maryackim, położony w najpiękniejszej stronie miasta, zawiera 60 numerów, z elegancko umeblowanymi apartamentami. Cena pokoi od 1 zlr. do 6 zlr. na dobę. Restauracya z wyborną kuchnią przyjmuje zamówienia na większe obiady i wesela. Zarazem poleca się jedną z najstarszych piwnic we Lwowie.

Galicyjski Bank kredytowy

przyjmuje wkładki

na

KSIAŻECZKI

i oprocentowuje takowe po

4 1/2 % rocznie.

2-16

Nadmłynarz

dzielny pracownik tego zawodu, po zgorzeniu jednego ze znanych młynów w kraju, poszukuje jak najrychlej pomieszczenia. Zgłoszenia przyjmuje J. Łopatyński, ulica Młynarska l. 3. we Lwowie.

Z handlu Stanisławy Pösl we Lwowie plac Bernardyński l. 17.

Wyroby koszykarskie.

Kosze do zakupna na mieście dla służ i galanteryjne dla pań, do przechowywania bielizny, na papiery, na noże stołowe, na kwiaty zwyczajne i bambusowe, fantastyczne i ręczne na bukiety dla družek, na roboty damskie; kasetki, sztelarze na nuty, walizki i kufty do podróży, wózki dzieciinne, trzepaczki do sukien i mebli i wszelkie inne wyroby we wielkim wyborze.

Wyroby szcztokarskie.

Szcztoki do zamiatania, woskowania, czyszczenia odzieży i obuwia, czesania, do bielienia, do koni, lamp, dla gorzelń, szcztoki ryżowe do szurowania, do zamiatania, do sukien i kłozetów i wszelkie inne w zakres szcztokarstwa wchodzące wyroby.

Wyroby z drzewa bednarskie, stolarskie i tokarskie.

Konewki, balie, cebrzyki, dzieżki, beczki, szafiki, skopee, putnie, faski na ser i masło itp. Stolnice, stolniczki do siekania mięsa, sztelarze na pokrywy, pułki na naczynia, stojące i wiszące; ławki, krzesła, stoły itp. Politerowane cukierniczki, solniczki, korzeniarki, kasetki na noże stołowe itp. Talerze na chleb z napisami rzeźbionymi: „Chleba naszego powszedniego daj nam dzisiaj“ albo „Czem chata bogata, tem rada“; wałki, wieszadła na ręczniki, stołeczki składane lekkie na gurtach, kręgle dzieciinne, miski toczone, łyżki, chochle. Krażki do krzesel plecionych. Maczugi, przyrząd do gimnastyki. Naczynia z masy drzewnej, jako to: Zlewniki, putnie dla bydła, szafiki, miski. Sita do mąki, cukru i fasowania. Pudła do pakowania kapeluszy, kwiatów, sukien itp. Zabawki dzieciinne tanie i ładne. Wreszcie koszyki na kwiaty cynowane.

Wszystko po możliwie najniższych cenach poleca

St. Pösl pl. Bernardyński l. 17.

Na żądanie może być towar, zamówiony w moim handlu, dopakowanym w ekspedycyi towarów na prowincyę Wgo Pana Jana Schumanna pl. Bernardyński l. 14.

G. SCHAPIRY SYN

we Lwowie, ulica Sykstuska l. 10.

Pierwszy i najstarszy w r. 1847 założony

Artystyczny zakład wyrobu szyldów, tablic itp., tak malowanych, jako też z metalu lanych.

ZAKŁAD RYTOWNICZY

wyrób papierowych pieczętek, gumowych i stampili kauczukowych.

ZAKŁAD LAKIERNICZY.

Artystyczny wyrób szyb malowanych

w ogniu wypalane i oliwem oprawione, jako też wyrób szyb trawionych.

Zaszczycony medalami na wielu wystawach: Kraków 1887 medal srebrny rządowy. — Wystawa przem. budow. we Lwowie, jako członek jury »hors concours. Wyst.kr. Lwów. medal srebrny rządowy, 3-3

C. k. uprzywil. FABRYKA SZKŁA

taflowego i zwierciadłowego

KUPFER & GLASER, Lwów ul. Kazmierzowska l. 28.

polecają swe najlepsze wyroby krajowe

SZKŁA w TAFLACH we wszystkich jakościach i rozmiarach zwłaszcza **szyby solinowe (belgijskie)**

SZKŁO DACHOWE kolorowe matowe i w deseniach,

SZKŁO ZWIERCIADŁOWE jak i lustra w ramach i t. p.

oszklenia nowych budowli wykonują

pod gwarancją najstaranniej.

3-4

Przy zamówieniu raczą P. T. interesanci powoływać się na „Dźwignię“.

Galic. Bank kredytowy

począwszy
od dnia 1. lutego 1890
wydaje

4⁰/₁₀ Asygnaty kasowe

z 30-dniowym wypowiedzeniem i

3¹/₂⁰/₁₀ Asygnaty kasowe

z 8-dniowym wypowiedzeniem

wszystkie zaś znajdujące się w obiegu
4¹/₂⁰/₁₀ Asygnaty kasowe z 90-dniowym
wypowiedzeniem oprocentowują
się, począwszy od 1. maja 1890
po 4⁰/₁₀ z 30-dniowym terminem wy-
powiedzenia.

Dyrekcya.

9—?

Galicyskie akcyjne

TOWARZYSTWO HANDLOWE

we Lwowie,

ulica Jagiellońska l. 3.

utrzymuje na składzie

Nawozy sztuczne, Maszyny
rolnicze, Przybory pożarne,

kupuje i sprzedaje

Spirytus, wszelkie Nasiona i Zboża

przyjmuje w komisową sprzedaż

Chmiel, dostarcza waituchów i siatek na chmiel,

posiada wyłączne zastępstwo sprzedaży

płócien kraj. Tow. tkackiego „Prządka“ w Krośnie,

utrzymuje

Centralny Bazar krajowy

we Lwowie, ul. Karola Ludwika l. 5, I. piętro

w którym sprzedaje WYROBY KRAJOWE, jako to:
Sukna, Płótna, Bieliznę stołową, Kilimy, Makaty,
Wyroby liturgiczne, koszykarskie, powroźnicze, koron-
kowe, ceramiczne, rzeźbiarskie i t. p. 9—?

Kubin, Brich i Korzeniowski

Fabryka parowa pieców kaflowych we Lwowie

odznaczona zaszczytnie na wystawach. Kantor
zamówień i wystawa: Lwów ulica Łukasińskie-
go 6. (plac Castrum) polecają własne wyroby
ogniotrwałe szamotowe piece, kominki, ku-
chnie i wanny kaflowe z gładkich i deseniowych
kafli w rozmaitych kolorach i stylach.

Pokrycia ścian kafkami. Wyroby nasze równają
się zupełnie wyrobom zagranicznym, gdyż
pracując przez lat kilkanaście w pierwszo-
rzędnych fabrykach zagranicznych, nabyliśmy
wszechstronnej praktyki w tymże zawodzie.
Wykonujemy także wszelkie naprawy. Łaska-
we zamówienia miejscowe i z prowincyi u-
skuteczniamy najstaranniej, wzorowo i trwa-
le, po cenach umiarkowanych.

Wzory i kosztorysy na żądanie bezpłatnie. 4-4

Senzacyjny najnowszy wynalazek
patentowany.

MASZYNA DO PRANIA

Pneumatyczna ręczna maszyna do prania

Undine

czyści bieliznę pomocą ciśnienia powietrza, w sposób
najbardziej ekonomiczny i w najkrótszym czasie.

Uznana w świecie

za najlepszą i najtańszą maszynę do prania.

O dobroci tejże przekonać się można co dnia od 11 do
12. na próbach prania, które się odbywają

w handlu

O. T. WINCKLERA SYNA

4—10

Lwów, Teatralna 7.

Sprzedają także u Antoniego Holskiego plac Maryacki 9.

Medal złoty, Lwów 1894.

Wyborną czekoladę i cacao odtłu-
szczone, polecane przez Tow. lekarskie
Krakowskie, oraz znakomite cukry de-

serowe, powszechnie uznane
za najlepsze, poleca

HENRYK TRETER

właśc. parowej fabryki cze-
kolady i cukrów, we Lwowie
ul. Kopernika l. 19. dom wła-
sny. — Sklep znajduje się przy
ul. Kopernika l. 3. 6—20

Parowa fabryka czekolady.